

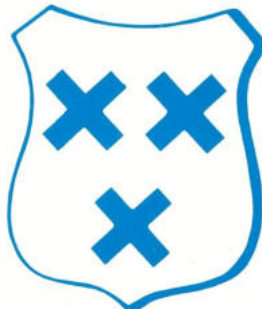
Swindrecht Were

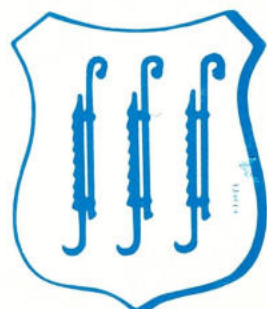
Heerjansdam

Hendrik Ido Ambacht

Zwijndrecht

Uitgave van: Historisch Genootschap, Hendrik Ido Ambacht
Historische Vereniging, Zwijndrecht
Jaargang 8 nr. 1
april 1994

Swindregt Were

I N H O U D :

Van oever tot oever III	blz. 2
De paardenpost	blz. 9
Ooftkweekerij "Walburg"	blz. 11
De molens aan de Lage kade en Hoge kade	blz. 17
De houtzaagmolen "De Rietvink"	blz. 22
De geschiedenis van een zangkoor	blz. 24
De Idohof	blz. 33
Colofon	blz. 36

*

„ een dreck vere. ”

tekening wijlen L.Smit

"HET OUDE VEER"

Iedere Ambachter van wat oudere leeftijd kent ongetwijfeld nog wel het "Nieuwe Veer". Het was tot 3 augustus 1942 de verbinding over water tussen Oostendam (Ridderkerk) en Kinderdijk (Alblasserdam). De aanlegplaats aan de Ridderkerkse oever bevond zich aan het eind van de nieuwe waterkeringsdijk die haaks ligt op het eind van de tegenwoordige Oost - Molendijk richting rivier, waar men tegenwoordig via een lus naar beneden kan rijden naar de nieuwe Ridderkerkse wijk Drie-vliet. Ter plaatse ook waar nu de uitkijktoren op het Gorzengebied (voormalige vuilnisbelt) staat met een prachtig uitzicht op de rivier en de gorzen. Als er een "Nieuw Veer" is geweest, moet er ongetwijfeld ook een "Oud Veer" zijn geweest en inderdaad is dat zo.

Over dit laatste veer gaat dit verhaal.

Het "Oude Veer" was vroeger de verbinding over water tussen Oostendam en Alblasserdam, zie

kaartje. Te Oostendam werd aangelegd in de buurtschap "Oude Molen" (op den Ouwe Meule in Oud Ambachtse spreektrant) aan de vroegere Molendijk nu dus Oost-Molendijk.

De buurtschap bestond uit een paar boerderijen met de daarbij behorende arbeiderswoningen en verder nog wat andere huizen, plus de korenmolen, waar de Molendijk naar genoemd is. Eén vroegere vlasboerderij staat er nog: de Paradijshoeve.

Wij moeten het veer op de Oostendam echter niet verwarren met het veel later geëxploiteerde veer Hendrik-Ido-Ambacht-Alblasserdam, in de volksmond ook wel het "Veer van Rijsdijk" genoemd. Over deze verbinding hadden wij het al in onze vorige uitgave van Swindregt Were.

Het veer op Oostendam

De eerste vermelding van een overzetveer op Oostendam dateert uit het jaar 1408. We kunnen dus zonder meer vaststellen, dat we hier met een zeer oud veer te maken hebben. Het latere veer Ridderkerk (Oostendam)-Kinderdijk (Alblasserdam) werd daarom het "Nieuwe Veer" genoemd. De eerste vaarten van dát veer werden vermoedelijk pas tussen 1666 en 1683 gemaakt en in 1783 gecontinueerd met een grote veerpont, veerdammen en een veerhuis.

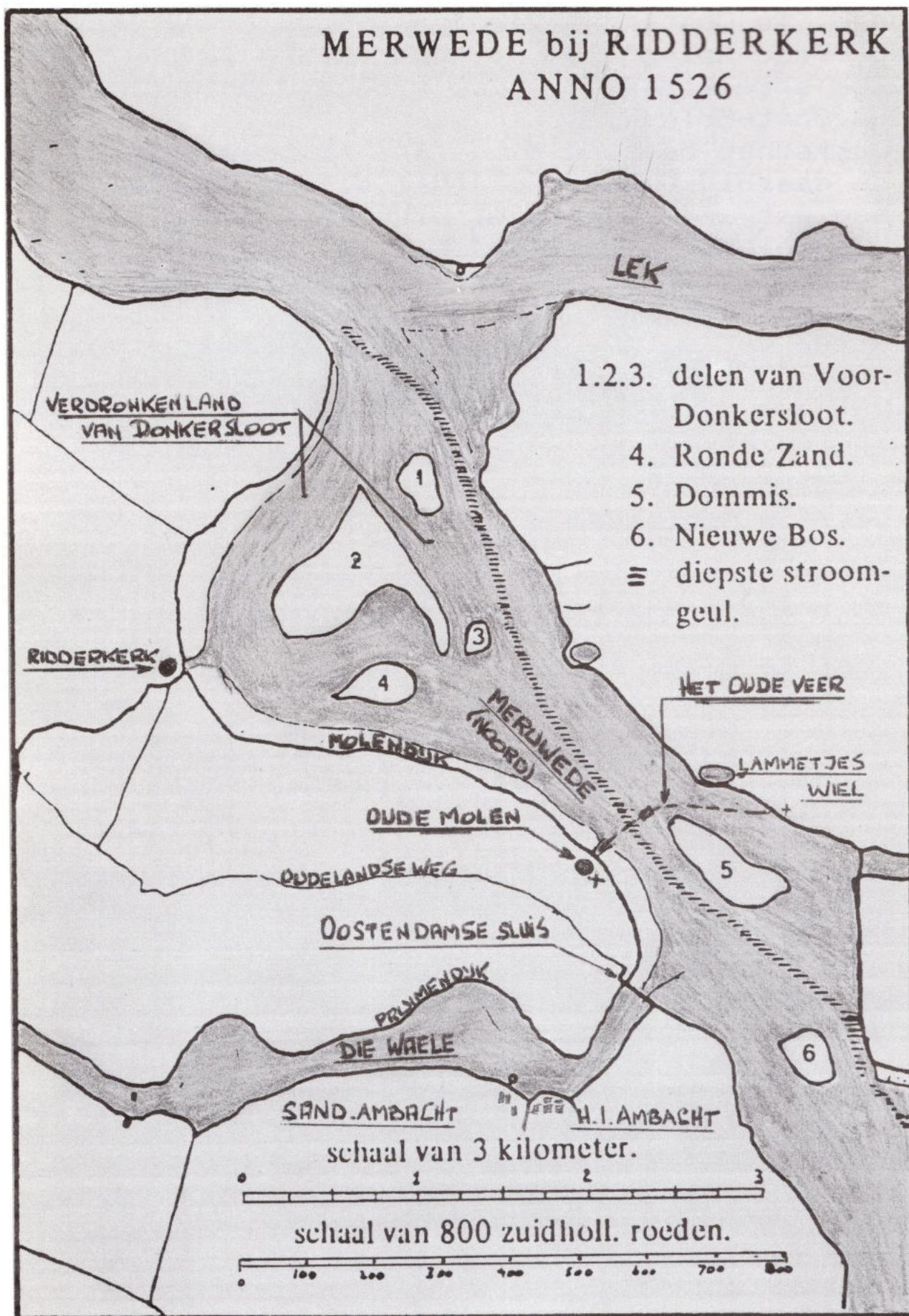

Vlasfabriek A.L. Molendijk. Paradijshoeven.

Uitg. S. de Waard.

De buurtschap "Oude molen" Oostendam/Ridderkerk in 1905.

MERWEDE bij RIDDERKERK ANNO 1526

Voor de beschrijving zie blz. 6

Voor de beschrijving zie blz. 6

Beschrijving van de kaart op blz. 4.

Deze kaart laat de Noord en omgeving anno 1526 zien en is overgenomen uit "De Gorzen, van verdronken land tot heuvelland", een uitgave van de Stichting Oud Ridderkerk, een wel zeer boeiende uitgave over dit aan Ambacht grenzende gebied door de eeuwen heen. Van harte aanbevolen. De met de hand ingeschreven aanduidingen zijn van uw Ambachtse redactie.

Beschrijving van de kaart op blz. 5.

Deze kaart († begin deze eeuw) laat het gebied zien als vergelijking t.o.v. 1526. De toenmalige "zeearmen" zijn door alle inpoldering geworden tot wat ze nu zijn. Betrekkelijk smalle wateren. Het oude veer bestaat niet meer. Het nieuwe veer en het veer op de vroegere Oostendamse/Ambachtse haven zijn goed te zien. Verder opvallend zijn de oppervlakten griend langs de Veerse Dijk.

Toen op 3 april 1410 Arend van Leijenburg, Jan van Langrak en Philips van der Lecke eigenaar werden van de ambachtsheerlijkheid Alblas (Oud-Alblas en Alblasserdam vormden toen nog één heerlijkheid of ambacht) werd de jaarlijkse opbrengst van het veer Alblasserdam-Oostendam voor de ambachtsheren geschat op twintig pond en vijf schelling. In het jaar 1435 sprak men over het veer naar "Oost-Ambacht van IJs(s)elmonde".

Toen in het jaar 1447 de scheiding tussen Alblasserdam en Oud-Alblas plaats vond, kwamen de veerrechten in het bezit van Harmen Vinck van Brandenburg, die toen de eerste ambachtsheer van Alblasserdam werd. Tussen 1643 en 1645 bracht het overzetveer op Oostendam gemiddeld twaalf gulden per jaar op voor de ambachtsheerlijkheid. In een register van erfgoederen, d.d. 5 juli 1653, dat tot de ambachtsheerlijkheid behoorde, leverde het veerrecht helemaal niets op. Het werd toen vergund aan een "schamele schuitvoerder".

Opbloei en ondergang

Tussen 1666 en 1683 was er dan toch weer van enige opleving sprake. Het veer bracht toen ca. achttien gulden per jaar op. Overigens werd het veer op Oostendam van 1680 tot 1683 voor zestien gulden per jaar verpacht aan Jan Huybertszn. In de acte staat dat het veer geschiedt vanuit "Alblasmonde of de uytwateringe, haven of sluiskom". Het vaart over de Meruwede (de latere Noord), ook wel de "Kreek van Donkersloot" genoemd, steeds verschillend in diepte en breedte, naar de Oosten-

"Den Ouwe Meule"

dam. Het was toen "een druck vere". De opbrengsten van het veer waren tussen 1686 en 1703 gezakt tot twaalf gulden per jaar.

In het jaar 1703 was de opbrengst voor de ambachtsheerlijkheid nihil. Mogelijk was dit te wijten aan sterfte onder het vee. Dertig jaar later zat het veer weer in de lift. Het werd toen (in 1734) voor de tijd van zes jaar verpacht aan Cornelis Aryëns Gooij en zijn vrouw Pleuntje Gijsbertze Leeuwerk voor zestien gulden per jaar. In het jaar 1744 verpachtte de ambachtsheerlijkheid het veer, eveneens voor zestien gulden per jaar aan Gerrit Pieterse Kooiwijk.

We mogen veronderstellen dat in die tijd de afvaart van het veer op Oostendam in Alblasserdam ergens plaats vond rond de steenplaats aan het Cortgene, die in eigendom was van de schoutenfamilie Pijl. Deze steenplaats werd in 1812 gekocht door de scheepsbouwmeester Cornelis Smit, die er toen een scheepswerf stichtte. Het "Pek- en Teerbedrijf" van J. Vroege, dat eertijds was gevestigd aan het einde van de Tweede- of Vroegekade, herinnert ons nog aan de naam "Oude Veer". Alhoewel dit toen reeds was opgeheven werd ook wel de naam "Teerveer" gebruikt. Deze naam kwam in zwang toen de Thorboten gebruik gingen maken van dezelfde vertrekplaats als die van het "Oude Veer".

In de jaren 1747-1748 verlaagde de ambachtsheerlijkheid de pachtsom van het veer op Oostendam tot elf gulden per jaar, wegens sterfte onder het vee. Het jaar daarop bleef het veer onverhuurd, doch daarna werd het weer verpacht voor drie gulden per jaar aan de reeds eerder genoemde Cornelis Aryëns Gooij. In het jaar 1751 bracht het veer vijf stuivers op voor de ambachtsheerlijkheid.

Toen de ambachtsheerlijkheden Alblasserdam en Ridderkerk in het jaar 1783 het "Nieuwe Veer" Kinderdijk (Alblasserdam) - Ridderkerk in exploitatie hadden genomen betekende dat het einde van het "Oude Veer".

Bron: Alblasserdam's heden en verleden, P. Boersma, Zaltbommel 1974.

Rechtsgeschiedenis der heerlijke veren in Holland. F.A. Holleman, Leiden 1928.

Beurt- en Wagenveren. Dr J.M.Fuchs, Den Haag 1946.
Eén en ander van Alblasserdam en omgeving. L.Smit, Alblasserdam 1936.

Selectie Ridderkerk 1900, Trilogie 1975. J.v.d.Es, Ridderkerk 1977. A.R.A. Den Haag, inv.no.145.

Noot van de Redactie.

Bovenstaand artikel is een aangepaste versie van het artikel "Het Oude Veer", geschreven door dhr. A. Korpel uit Alblasserdam en verschenen in het kwartaalblad 1991/4 van de Historische Vereniging West Alblasserwaard.

De aanpassing bestaat hieruit dat er wat uitgebreider ingegaan is op de situatie aan de Oostendamse(Ridderkerkse) zijde van het veer. Omdat dit veer in vroeger tijden ook gebruikt werd door de Ambachtse bevolking om in de Alblasserwaard en verder te komen (zonder brug), meenden we dat ook dit "Oude Veer" in de serie "Van oever tot oever" niet mocht ontbreken.

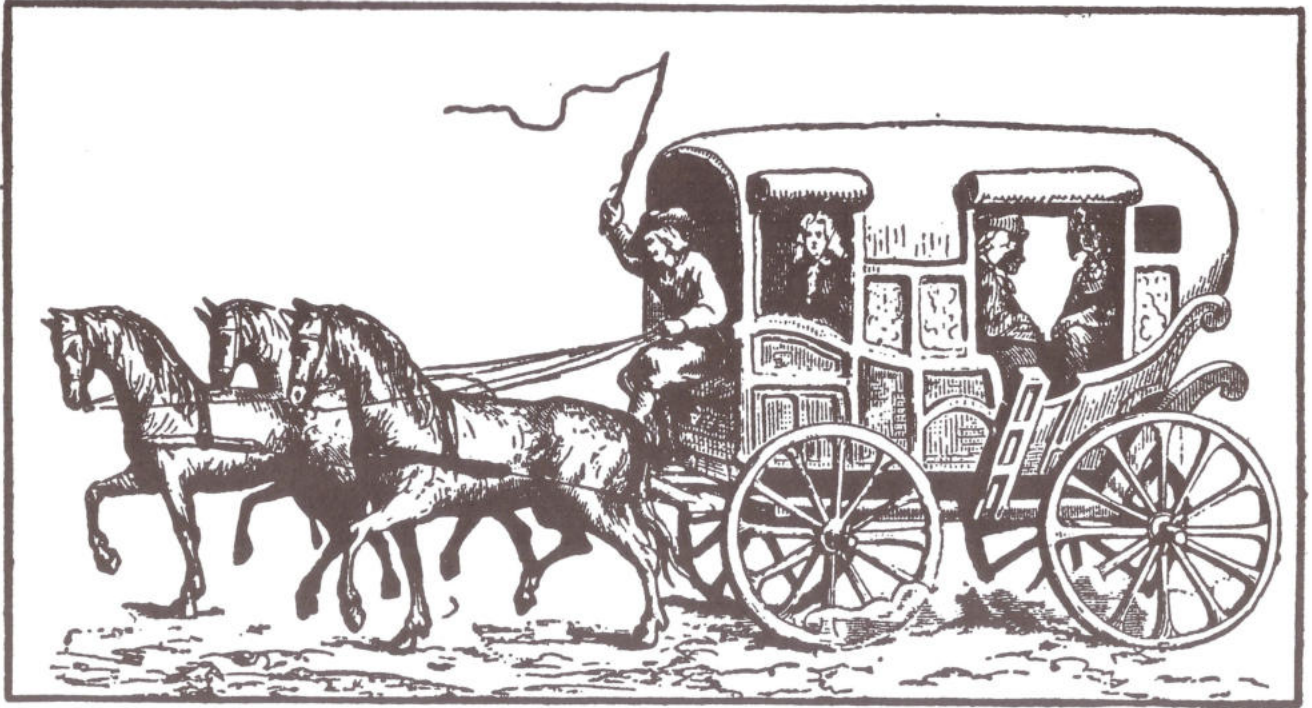
We bedanken de heer Korpel voor het ter beschikking stellen van zijn pennevrucht.

C.Lagendijk

DE PAARDENPOST

"De Paardenpost" werd opgericht tijdens de Franse overheersing door Lodewijk Napoleon in 1810 en heeft ten behoeve van het reizigers-, goederen- en brievenvervoer tot 1854 gefunctioneerd. De behandeling van de paarden was aan strenge regels gebonden. Een citaat uit 's Konings Besluit van 1809:"De postillons zullen niet vermogen een Sta-

tion voorbij te rijden, zonder de Paarden te verwisselen; ten ware men op zodanig Station de benoodigde Paarden niet mogt voorhanden hebben, waarvan bewijs zal moeten worden ingebracht. Bij overtreding hiervan zal de Postillon aan den Postmeester van het voorbijgereden Station moeten betalen het Loon dat hem zou toegekomen hebben." Alleen wanneer een wisselstation niet goed bezet

was, mochten de postiljons doorrijden naar het volgende station (nooit verder), na de paarden tien minuten rust te hebben gegeven. De afstand tussen de wisselplaatsen (stations) werd gemeten in posten en bedroeg gemiddeld drie posten. Eén post was elf kilometer.

In de afstandswijzer der Koninklijke Nederlandsche Paardenposterij van 1834 werd gesteld dat de afstand over twee posten binnen het uur verreden moest worden. De postiljon mocht onderweg niet langer stilhouden dan om de paarden te laten uitblazen. In de wintermaanden, als de wegen modderig en besneeuwd waren, werden de vaste tijddritten natuurlijk niet altijd gehaald. In dit jaargetijde kregen de rijtuigen met twee paarden er een stel extra paarden bij.

Ooftkwekerij "Walburg"

Waar nu de woonwijk Walburg ligt, bevonden zich niet zo lang geleden tuinderijen. Velen zullen zich het Walburgpad herinneren, dat vanaf de Onderdijkserijweg dwars door dit tuinland naar het eind van de Langeweg liep. Twee oude bomen markeren nog de plaats waar vroeger de ingang van het pad was.

acte d.d. II-4-1872. Hendrik Cornelis van Maaren, particulier, wonende te Dordrecht, mede alhier tegenwoordig, verklaart te hebben gekocht en in koop aan te nemen ----- Eene hofstede genaamd WALBURG onder de gemeente Zwijndrecht, bestaande in huis, schuur en verdere getimmerten en erve, tuin en boomgaard, lanen, vijvers, zaai- en weiland, dijk met de oppervlakte der daarop staande arbeidershuisjes en Zwingelkeet, en bosch- of vriendland-----

In 1872 kocht Hendrik Cornelis van Maaren de hofstede "Walburg" en de daarbij behorende gronden van de familie Blussé uit Dordrecht. Deze landerijen, circa 28 hectaren, lagen aan weerszijden van het Walburgpad en bestonden uit tuin- zaai- en weilanden en boomgaarden. In 1882 gingen deze gronden, alsmede een tiental huisjes aan de Onderdijk, naar zijn zoon Hendrik Cornelis Catharinus van Maaren, die het beheer in handen van een rentmeester gaf. In 1886 nam hij hiervoor de 25-jarige ooftkweker Pieter Schellingerhout in dienst. De nieuwe rentmeester was afkomstig uit Nieuwkoop en had in Boskoop het kwekersvak geleerd. Tot zijn taken behoorden o.m. de zorg voor de ooftkwekerij en de verkoop van de vruchten en bomen. Daarnaast onderhield hij het contact met de pachters en inde de huur. Het Walburgpad was particulier bezit en behoorde bij de grond van Van Maaren. Zijn pachters hadden recht van overpad en onderhielden het pad gezamenlijk. Regelmatig werd het verhard met sintels. In 1887 liet Van Maaren, vlakbij de ingang van het Walburgpad, een woning voor het rentmeestersgezin bouwen. Het huis kreeg de naam "Ooftkwekerij Walburg". De nabijgelegen oude hofstede met dezelfde naam werd in 1893 gesloopt. In 1903 kreeg Zwijndrecht

een veiling. Voor de tuinders werd hierdoor de afzet van hun produkten eenvoudiger. Ook door de snel groeiende bevolking nam de vraag naar tuinbouwgrond toe. Van Maaren besloot daarom de bouw- en weilanden eveneens geschikt te maken voor tuinbouw en gaf Schellingerhout opdracht de vruchtbomen te rooien. Een paar maal per jaar kwam Van Maaren naar Walburg om de administratie met zijn rentmeester door te nemen. Voor zijn bezoeken was een stemmig ingerichte kamer gereserveerd, met rode pluche stoelen. Na afloop werd een borreltje gedronken.

De ingang van het Walburgpad op een winterse dag. De twee bomen hebben de onteigening en de woningbouw overleefd en moeten nu meer dan 100 jaar oud zijn. Op de gootlijst van het huis staat "Ooftkweekerij Walburg", op het bord bij de boom links "verboden toegang".

Na het overlijden van Van Maaren in 1944 hielden zijn twee kinderen het landgoed "Walburg" onverdeeld en bleven samen eigenaar. In 1951 heeft zijn dochter, mevrouw Cornelia Gerdina Colombijn - van Maaren uit Epe, haar broer uitgekocht. In 1958 gaf zij notaris Reynvaan te kennen de gronden te willen verkopen. Met het oog op toekomstige uitbreidingsplannen had de gemeente Zwijndrecht belangstelling deze aan te kopen. De onderhandelingen waren zo goed als afgerond, maar te elfder ure ging de transactie niet door. Volgens de wet "vervreemding landbouwgronden"

moest eerst de pachters de mogelijkheid geboden worden de grond te kopen. Alle pachters maakten hiervan gebruik en kochten rechtstreeks van mevrouw Colombijn.

Pieter Schellingerhout, zijn echtgenote Anna Verkade en hun jongste dochter Johanna gefotografeerd op het Walburgpad. Op de achtergrond de toegang vanaf de Onderdijkserijweg.

Pieter Schellingerhout was mede-oprichter van de eerste Zwijndrechtse veiling in 1903. Vanaf de oprichting tot 1918 was hij veilingmeester. Ook was hij nauw betrokken bij de oprichting van de Proeftuin voor Zwijndrecht & Omstreken in 1909. Hij is in 1928 overleden. Zijn vrouw Anna Verkade heeft hierna een aantal van zijn taken overgenomen. Zij overleed in 1950. Hun in 1904 geboren dochter, Johanna Ferdinanda Alexandrina Schellingerhout, vanwege de goede relatie vernoemd naar mevrouw Van Maaren-Coets de Bosson, heeft in 1959 het rentmeestershuis van de familie Colombijn gekocht. Tot januari 1971 heeft zij er gewoond. Voor de woningbouw in Walburg is het huis kort daarop afgebroken.

Drie zonen van Pieter Schellingerhout "tuinden" op de grond naast hun ouderlijk huis aan het Walburgpad. Tijdens zijn militaire diensttijd werd

zoon Wim (geboren 1894) vanwege zijn tuindersachtergrond belast met de inkoop van groente en fruit voor de landmacht. Hij zag al snel in dat met de handel in tuinbouwprodukten een goede boterham viel te verdienen. Zijn woonplaats voldeed door de aanwezigheid van een veiling en een station aan de belangrijkste voorwaarden om er een exporthandel te kunnen opzetten. In 1918 begon hij met zijn drie jaar jongere broer Gijs vanuit het vlakbij de veiling gelegen pand Nieuwstraat 11 met de export van groenten en fruit. Ook voor tuinbouwbenodigdheden en land- en tuinbouwzaden kon men bij de gebroeders Schellingerhout terecht.

v.l.n.r.: Wim en Klaas Schellingerhout voor het pand Nieuwstraat 9-11 en 13.

De zaken liepen voorspoedig. Jongste broer Klaas (geboren 1902) kwam eveneens in het bedrijf. Ruimere huisvesting werd noodzakelijk. Vlak tegenover de nieuwe veiling lieten zij in 1926 aan de Burg. de Bruïnelaan 140-142-144 een zaadwinkel en pakhuis bouwen, met aan weerszijden een woonhuis voor de oudste broers. In het nieuwe pand werden de activiteiten uitgebreid met het inmaken van bloemkool, uitjes en aardbeien voor de conserven-industrie. Vanwege de economische en politieke

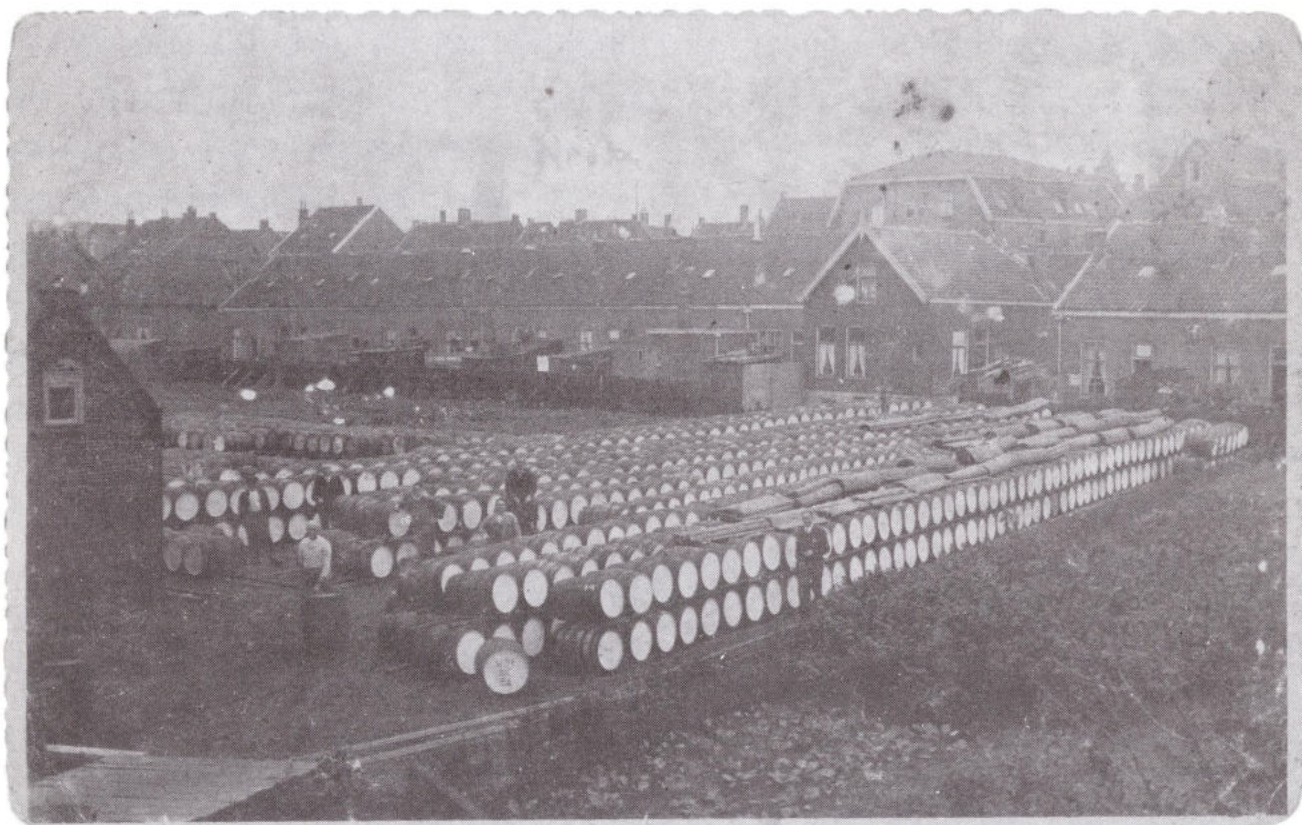
onrust is Wim Schellingerhout in 1936 naar Engeland vertrokken, waar hij in de omgeving van Hull een tuinderij begon. Hij overleed in 1970. Het bedrijf wordt nog steeds door zijn kinderen voortgezet. Omdat de naam "Schellingerhout" voor een Engelsman nogal moeilijk is uit te spreken, hebben enkele van zijn nakomelingen hun achternaam laten veranderen in "Shelling". Na zijn vertrek uit Zwijndrecht hebben zijn broers Gijs en Klaas de zaken voortgezet. In de oorlogsjaren kwam de inmakerij stil te liggen. Na de oorlog heeft het bedrijf zich toegelegd op de export van komkommer, tomaten, sla en bloemkool naar België. Gijs Schellingerhout is in 1949 door een ongeval bij een onbewaakte overweg in Geldermalsen om het leven gekomen. Zijn broer Klaas heeft het bedrijf in 1957 van de hand gedaan. Hij overleed in februari 1958.

Ineke Spierdijk-van Dalen

Bronnen: Algemeen Rijksarchief, Den Haag
 Gemeente-archief Zwijndrecht
 Ministerie V.R.O.M., dienst kadaster Rotterdam
 met dank aan: Familie Schellingerhout/Shelling
 de heer H.C. Popijus e.a.

Het pand aan de Bruinelaan. De poort in het midden gaf toegang tot het terrein erachter, waar de houten vaten van de inmakerij lagen. V.l.n.r.: Wim Schellingerhout, zijn vader Pieter en zijn broer Gijs. Rechts naast de auto Joost Polak en Klaas Schellingerhout (met motorfiets).

De opslag van de vaten met groenten- en fruitconserven achter het pand aan de Bruinelaan. Op de achtergrond de bebouwing van de Ringdijk en de Onderdijkserijweg. Foto omstreeks 1936.

Gebrs. Schellingerhout, Telefoon No. 2161, **Zwijndrecht** ZAADTEELT en ZAADHANDEL

Vraagt onze geïllustreerde **PRIJSCOURANT**
welke U op aanvraag gratis wordt toegezonden

BILLIJKE PRIJZEN

Prima Zaden en Tuiniersbenodigdheden
zoals: Eenruiters, Kasglas, Glaslood, Raam-
lijsten, Riet- en Stroomatten, Gieters, Turf-
mолm, Kunstmeststoffen, Gereedschappen,
enz. enz.

STEEDS UIT VOORRAAD LEVERBAAR

Advertentie uit de gemeentegids van 1926.

DE MOLENS AAN DE LAGEKADE EN HOGEKADE.

Recht.29 H.I.Amb.

Schriftverbetering v.h.origineel
(eerste deel)

Conditie ende voorwaarden waarnaar Schout en Heemraden mitsgaders de waarsman van Hendrik Ido Ambagt en Schildmanskinderen Ambagte van voornemens zijn te besteden, het malen van de twee watermolens van de voorn.Ambagten voor den tijd van een geheel jaar, ingang nemende metten eersten April deses jaars 1736 ende eindigende metten laatsten Maart des jaars 1737, off andersints voor soo veel jaaren als bij de onderteijkeninge van de aannemers hieragter zal worden gespecificeert.

Namen van molenaars van het jaar 1736 tot 1770:

Jan van Lindt

Huijbert Gelderblom

Willem de Snoo

Paulus Hendrik de Jongh

Paulus Houtemolen

Dirk Velthoen

Secretaris:

Corn.v.d.Hoep

1.

Eerstelijck zullen de molenaars gehouden wesen de molens in de touwe te slaan, als het bequaem is om water te moeten ende te kunnen malen, ende gedurig in touw te houden zoo lang als het bequaem ende van noode is alsvoren, alsmede bij vriesend weer de schepraden van 't ijs te ontdoen, en altijd ganckvaardigh te houden. Op een boete van dertig stuivers telkens te verbeuren als wanneer zij bij den Schout, ijmand van gegregten, waarsman ofte Secretaris bekeurt zullen werden.

2.

De molenaars sullen oock goede sorge moeten draagen om de molens bij harde wint, ofte onweder uijt te slaan tot slants proffijt ende op de molens te blijven tot dat het onweder over is, ende eenige harde wint ofte onweder opcomende, sul-

len de molenaars gehouden zijn ten allen tijde naar de molens toe te gaan ende daar te blijven als vore, op de boete van drie gulden, ofte soo daar eenig ongeval gebeurde 't welk bij nalatigheid van de molenaars toequam zal deselve schade in sulken in 't geval Cas aan deselve molenaars verhaald werden met de costen daaromme te doen, ofte lijden, sullen derselver bedongen gelt (voor zoo verre 't stecken kan) daarvooren eerst aanspraackelijk zijn ende in Cas van (?) hoog water ofte noodhulp vereijssende volgens 't oordeel van Schout ende Heemraden ofte waarsman, des nagts op de molens te moeten blijven, op de boete alsvoren.

3.

De molenaars zullen haar niet mogen vervorderen als de molens in touw zijn sig oock van zijne molten die hij aangenomen heeft te absenteren, ter langte van twintig roeden, op een boeten van dertig stuivers. De molenaars zullen de voorvliet als de boezem vol begint te worden altijd en sonder te manqueren wat moeten laten schieten, soodanigh dat de wagtheulen toegetrocken zijn, op een boete en op straffe van als voren.

4.

De molenaars sullen gehouden zijn de oude zeijlen te lappen buijten 's lands coste, mits dat door den waarsman de stoffe ofte materialen daartoe noodig zal worden verzorgt, ende de oude afgelegde seijlen behouden de besteders aan haar, omme ten proffijte van het gemenelandt te verkopen.

5.

De molenaars zullen oock niet vermogen ijmand anders in haar plaatse op de molens te stellen, ende deselve te laten malen, op een boete van zes gulden, ten ware bij consent van den Schout ende geregten, ofte waarsman.

6.

De molenaars sullen oock gehouden zijn de molens uijtgeslagen hebbende, daar van daan tengaan, tensij dat zij alvorens de molen wel in 't slot gedaan, over hek geset, de praam wel te versien

en het praamtouw terdegen gehaalt, mitsgaders een hout door het onderste kamrad over den back gestookten te hebben, ende de kettingh om het schijfloop en stander vast te sluijten, op boete van zes gulden.

7.

De molenaars zullen oock gehouden wesen de zeijlen op, ende aff te hangen tot vermaninge van Schout ende geregten, ende als deselve gecommandeerd worden deselve zeijlen te brengen te plaatse daar 't haar zal worden aangewezen ende oock deselve vandaar weder te halen die van noode ende belast zijnde alsvoren, en in Cas geoordeelt wordt dat moeten worden gerepareerd, het zelfde te doen, mitsgaders de sleutels ten eijnde van het jaar, ofte haar aan den Schout ofte waarsman over te leveren, oock de gaten en de lekken in de kaden te stoppen en deselve kaden op te kaden voor een overloop, op een boete alsvoren, alsmede in te stellen een slobbort op den weg als van node wesen sal.

8.

De molenaars zullen in, ende de altijt gehouden zijn als wanneer daar wagens ofte paarden voorbij de molens komen te passereren, indien den voerman ofte passant tot driemaal luijde geroepen heeft, den molen stil te houden, indien hij het roepen gehoord heeft, ende sulxs dan aanstonts te doen, ende zoolang stil te houden totdat den voerman met sijn wagen, ofte passant met sijn paard ofte paarden voorbij zal wesen, op een boete van dertig stuijvers.

9.

De molenaars zullen oock niet vermogen in enige gemenelants wateringen ofte vlieten hoe die genoemd zoude mogen worden, te visschen met vuijken, korven ofte eeniger hande netten, op verbeurte van het beloofde en de een boete van vijf gulden, volgens de ordonantie daarvan sijnde.

10.

De molenaars sullen oock ten haren coste moeten leveren alle reusel, olij, kaarssen, potten, pan-

11.

12.

[illegible]

20

midden in den wegh te smacken, ende van de voorvliet ten wedersijde over de kruijn van 't Caatje te effenen, mitsgaders de hoogh en laag cadens aan wedersijde aff te blooten van steekelen, netelen en ander onkruijt, alles te beschouwen deweijl daarop eene boete staande.

13.

De aannemers, off molenaars sullen nogh alle de putten, gaten, laagtens en de spooren in de laag Caade 't gehele jaar door, en soo menigmaal als van nooden wesen sal, en sal worden geordoneert moete maken ende willen beginnende aan de brugh, off heul agter de kleijne molen tot de Cromme en Pauluswegh toe, de voors-brugh aan weder sijde wel sadt aan te vullen met harde droge aarde volgens de keur, ende aannemers sullen altijdt sorge moeten dragen datter genoegsaam aarde, logt gestrooiken in voorraadt, om te droogen alsmede te beschouwen op poene, en boete daartoe staande.

14.

De molenaars in eenige der voors-pointen man gehorende, en mitsdien eenige boete verbeurende, sullen alle deselve boetens de molenaars aan haar bedongen loon, ofte molen huer worden afgetogen, ende ingehouden, behoudende de besteders aan haar de vrijheid om de molenaars beijde off een van dien ten allen tijden te mogen casseren sonder dat gehouden zijn daarvan eenige redenen te geven, en mitsdien de molens off molen aan een ander te besteden, zoo te raden worden zullen.

15.

De bestedinge zal worden gedaan bij insettinge, ende sullen Schout en geregten mitsgaders den waarsman 't zelve mogen gunnen, aan die gene die 't haar goeddujken zal, sonder bekreun van ijmand.

16.

De betaling sal worden gedaan door de waarsman jaar op jaar op den eersten April in 't geheel en bij paayen.

Bij punt 13 in de marge is sprake van de molen aan de Hooge Kade (in orgineel).

De aannemingssom was voor de grote molen f 100,-- de kleine molen f 100,-- resp. f 88,--/86,-- voor een geheel jaar malen. Tel uit je winst (!).

Laatste gedeelte, door mij slecht te lezen. P.V.

Rechterlijkarchief H.I.Amb.no.29 (los stuk).

Algemeen Rijksarchief /aug.1981.

P.Visser.

De houtzaagmolen "De Rietvink" te Zwijndrecht

In 1730 wordt aan Jan Rens en Hendrik Scholtingh een griend in erfpacht gegeven door de ambachtsheren van de Zwijndrechtse Waard die gezamenlijk eigenaar waren van de buitengron- den.

Nog in 1730 wordt de molen gebouwd en de eigenaren betalen f 6,-- windgeld per jaar en f 7,-- om van het molenerf naar de dijk te komen. Er mogen bij de molenwerf geen vaartuigen aanleggen. Gebeurt dat toch, dan mogen eigenaren die vaartuigen losmaken en laten drijven.

In 1736 is Rens overleden. Zijn weduwe verkoopt haar helft aan Scholtingh voor f 2.600,--.

Tijdens een publieke veiling in 1767 wordt de molen voor f 6.000,-- verkocht aan Jan van Leuven.

Kennelijk is de molen nadien verkocht aan Pieter Vernes want deze verkoopt hem weer in 1780 aan Pieter Meerman te Rotterdam en Isaac de Haan te Dordrecht voor f 10.000,--.

In 1785 volgt wederom verkoop, nu aan Frederik Broeksmit die nog in datzelfde jaar de helft verkoopt aan Klaas Broeksmit.

In 1804 transporteert deze Klaas de helft aan Jan Broeksmit.

In het gemeente-archief te Zwijndrecht bevindt zich een geschilderd paneeltje. Op de achterzijde staat de volgende tekst: Houtzaagmolen Rietvink te Meerdervoort van firma Frederik Broeksmit en zoon. De schilder is Jacob Kors-ten, een zwager van Broeksmit.

Er zijn diverse foto's bekend van deze molen van het eind van de 19e eeuw, doorgaans in relatie met de bouw van de spoorbrug. Het jaar van afbraak/brand is mij niet bekend. In het boekje van Visser over de molens op IJsselmonde en het eiland van Dordrecht komt een foto voor uit 1885. Dat jaar is voor mij de laatste vermelding.

K. Brinkman

Molen "De Rietvink". foto A. Buurmans
Gemeente Archief Zwijndrecht

WOORD VOORAF

Het onderstaande verslag geeft een beeld van de manier waarop vroeger verenigingen werden opgericht, hoe men dat beleefde en die trachtte in stand te houden. Het kan model staan voor veel verenigingen en is het daarom waard om gepubliceerd te worden.

DE GESCHIEDENIS VAN EEN ZANGKOOR

Het wekt geen verbazing als een vereniging wordt opgeheven. Ook niet als die vereniging een zangkoor is. Maar dat nu juist Excelsior uit de Lindt ophield te bestaan, zal toch menigeen pijn hebben gedaan. Het oudste koor van Zwijndrecht, met een prachtige staat van dienst! Hoeveel kerkdiensten en evenementen heeft het niet opgeluisterd (o.a. de opening van de muziektent op het Oranjeplein) en hoeveel Lindtenaren zijn er geen lid van geweest?

Om de geschiedenis van de Chr.Gemengde Zangvereniging Excelsior vast te leggen, is in verkorte vorm gebruik gemaakt van het verhaal dat werd voorgelezen door C. de Wit (toen 2de voorzitter) bij het 40-jarig bestaan en van andere gegevens uit het kleine verenigingsarchief.

In 1911, een tijd waarin men van buurt- en clubhuizen nog geen weet had, was één van de plaatsen waar men 's avonds na het werk bijeen kwam om te "kortavonden" de schoenmakerij van Van der Padt aan de Kerkstoep. Het was daar warm en gezellig en men praatte over de nieuwtjes die in de Groote Lindt de ronde deden. Daar werd het idee geboren om een zangkoor te vormen. Er werd om raad gevraagd bij meester Van Keulen, Gereformeerd hoofdonderwijzer in de Lindt. Deze gaf zijn volle medewerking en adviseerde om naast de zeventien heren nog zo'n vijftien dames te krijgen. Aldoende werd op 27 oktober 1911 in de Gereformeerde school de Chr.

Gemengde Zangvereniging "Excelsior" opgericht. Daar de leden uit twee kerkelijke groeperingen voortkwamen, werd besloten het bestuur samen te stellen uit zeven personen, van elke groep drie, terwijl de voorzitter in een vrije verkiezing werd gekozen. Dit werd in het reglement vastgelegd. Het eerste bestuur bestond uit o.a. Jan Buitendijk, voorzitter en Leen van Driel, Herman Barendrecht, Jan de Graaf en Klaas van der Waal, leden. Tot dirigent werd meester Van Keulen benoemd. Er werd dus gezongen in de Lindt, al waren het vooralsnog gezangen.

Reglement.

Art. 1.

Naam.

De Vereniging draagt den naam Christelyke Gemengde Zangvereniging "Excelsior," is opgericht 20 October 1911 en gevestigd te Groote Lindt. Gemeente Wijnrecht.

Art. 2.

Werkzaamheden.

Haar werk bestaat hierin: De Zang meerstemmig te beoefenen en te bevorderen.

Toen meester Van Keulen naar 's-Gravendeel verhuisde, nam de heer Bouman uit Dordrecht zijn plaats in. Jammer was het, dat er tussen beide groeperingen wrijving ontstond. Een ledenvergadering was noodzakelijk en een splitting het gevolg. De nieuwe groep ging verder onder de naam Sursum Corda.

Na de heer Bouman werd meester Blom de nieuwe dirigent. "Met heel z'n hart was hij er bij en heel de Lindt hing aan hem". Mevrouw Blom werd ook lid en tevens secretaresse. Dus vonden de bestuursvergaderingen voortaan plaats in het huis van meester Blom. Speciaal voor de bestuursleden hing er in de huiskamer een rek met Goudse pijpen. Na de vergadering kwam de tabakspot op tafel en werd er gedampt als de schoorsteen van Jurgens. Om de gordijnen gaf juffrouw Blom niet; het was immers voor de zang?

Het plotseling overlijden van meester Blom was dan ook een grote slag voor de vereniging. En weer moest men op zoek naar een nieuwe dirigent.

Na vele vergaderingen viel de keus uiteindelijk op de heer Haasbroek, portretmaker bij Hameter in Dordrecht. Zijn komst luidde voor Excelsior een nieuw tijdperk in. Voortaan werd ieder jaar minstens één concours bezocht. Het eerste concours was in Nieuwpoort-Langerak in 1922.

Op de Tweede Pinksterdag, eveneens in 1922, trok de zang naar H.I.Ambacht. Een eerste prijs in de derde afdeling was het resultaat. Het hoogste puntenaantal in de afdeling gaf het recht om mee te dingen naar de ereprijs. Maar de erewedstrijd was na afloop van het concours en de afdelingsprijs was reeds 's morgens behaald en er was al flink gefeest op het resultaat. Toch lukte het nog de gehele groep bij elkaar te krijgen en toen men voor de tweede maal de tent "opging" was iedereen vol energie en zangwater.

De heer Haasbroek hield zijn hart vast, zoals hij later verklaarde, maar er is gezongen zoals Excelsior nog nooit gezongen had. Het lied "Daar bruist in de branding langs duinen en strand" daverde er af zodat het in de Groote Lindt bijna te horen moet zijn geweest. De dubbelporto's werden vertiendubbeld zodat zelfs de

jury sprakeloos was. De ereprijs en de directeursprijs waren het resultaat. Men had nu een lauwerkrans, daar moest een vaandel voor komen. De twee Gerritten, n.l. Gerrit Ruitenberg en Gerrit de Geus, trokken van huis tot huis en de sympathie voor de zang was zo groot, dat ieder wat gaf. Men zamelde zoveel in dat voor f.320,- een vaandel met stok en foudraal kon worden gekocht en nòg was er geld over. (1)

Moeilijkheden, in hoofdzaak over het salaris, waren de oorzaak van het vertrek van de heer Haasbroek. De heer Schaardenburg uit Dordrecht kwam in zijn plaats. Het eerste concours onder zijn leiding was een mislukking en hij verdween snel. Weer werd een beroep gedaan op de heer Haasbroek en deze stemde toe. De traditie, in de zomer een concours en in de winter een uitvoering, werd voortgezet.

Zwijndrecht. Groote Lindt.

De lagere school aan de Kerkstoep waar in de beginjaren de repetities en uitvoeringen werden gehouden.

Op 2e Pinksterdag in 1928 gingen alle koren die onder leiding stonden van de heer Haasbroek, per boot naar Lekkerkerk, om aan een concours deel te nemen. Excelsior won hier de 2e prijs.

Alle concoursbelevenissen hier te noemen, is ondoenlijk. In een bonte rij zou men vernemen hoe een supporter uit een in werking zijnde draaimolen sprong, bassen grote einden worst opaten, bestuursleden fruitkarretjes in puin liepen, kunstgebitten zoekraakten, er in Bunschoten klompen gekocht moesten worden daar men anders vanwege de modder niet bij de muziektent kon komen, enz.

Maar ook onze kleine, pijlen schietende vriend Amor was altijd aanwezig. Op vele uitstapjes werd de grondslag gelegd voor een verbintenis die men eeuwig noemt.

In 1936 werd de heer Haasbroek opgevolgd door de heer Sintnicolaas uit Bolnes. Zoals steeds bij een verandering van dirigent bevond het koor zich op een dieptepunt en juist toen men dacht dit te boven te zijn, werd de mobilisatie afgekondigd. De mannelijke leden moesten in dienst; de oorlog kwam en hiermede ook een moeilijke tijd voor het zangkoor. Maar Excelsior bleef bestaan.

Na de bevrijding begon er een glansperiode die zijn bekroning vond op 19 juli 1950, toen in Giessen-Nieuwkerk een eerste prijs werd behaald in de superieure afdeling. Hieraan vooraf was, op Tweede Pinksterdag, deelgenomen aan een concours in Sprang. Dit werd, zoals toen vaak gebeurde, in de open lucht gehouden. Het waaide hard en de organiserende vereniging had een tent opgetrokken om de zangers een beetje te beschermen. Excelsior moest het eerste zingen, maar de bassen stonden zo erg in de wind, omdat de tent aan de zijanten open was, dat zij nauwelijks adem konden halen. Toen deze bevindingen aan de organisatoren waren medegedeeld, werd ook aan de zijanten een zeil gespannen.

Excelsior mocht echter niet opnieuw zingen. De uitslag, "slechts" een tweede prijs, was dan ook een teleurstelling. Daarom werd, bij uitzondering, in hetzelfde jaar nogmaals aan een concours deelgenomen en met succes.

Op 9 februari 1951 nam de heer Sintnicolaas ontslag en voor de achtste maal in haar 40-jarig bestaan moest een nieuwe dirigent worden gezocht. Dit werd op 18 april 1951 de heer Stegeman uit Dordrecht. Het bleek geen goede keuze te zijn. De prestaties werden minder en het aantal leden ging terug tot achttien. In 1959 bedankte de heer Stegeman.

Zijn opvolger, op 1 mei 1959, was de heer Smit uit Puttershoek. Met hem kwam men weer op het goede spoor: er werd weer op hoog niveau gezongen. In deze periode, in 1961, werd het Kerkkoor van de Groote Lindt opgericht. Excelsior dacht daar niet al te veel concurrentie van te ondervinden. Het was jammer dat de heer De Smit vaak ziek was. Er werd dan, met succes, een beroep gedaan op de heer Verveer, dirigent van het Kerkkoor Noord. Na zestien jaar stond de heer De Smit zijn plaats af aan de heer Bijl uit Mijnsheerenland, die werd benoemd op 2 mei 1975. De heer Bijl besloot niet meer aan concoursen deel te nemen. Sindsdien zong het koor alleen nog in bejaardentehuizen en verleende haar medewerking aan kerkdiensten, ook buiten Zwijndrecht.

De heer Bijl werd in 1980 opgevolgd door de heer Den Hollander (15 september) en als laatste dirigent werd op 12 januari 1987 benoemd de heer De Klerk.

Terwijl in 1985 nog in de hoogste afdeling werd meegezongen, bestond het koor op het laatst uit tweeëntwintig leden. Er waren personen die 40, 50 en langer dan 60 jaar lid waren. En hoewel men vroeger wel met een kleiner aantal leden verder kon gaan, lukte dit nu niet meer.

Op 26 oktober 1988 werd de laatste repetitie gehouden. Het Lindtse koor was opgeheven, na 77 jaar te hebben bestaan.

In de lange reeks van jaren waren voorzitter:
J. Buitendijk, J. van den Berg, C. Ruitenbergh, D. Barendrecht, A. Ritmeester, B. van der Graaf, G. de Weerd, C. van der Graaf, I. van de Meer, W. van Rijswijk, C. van de Waal, A. Bravenboer en J. van Rijswijk.

De repetities werden gehouden in de Gereformeerde School, later in de Hervormde school aan de Kerkstoep, en vanaf 1961 in de consistorie van de Hervormde Kerk.

De jaarlijkse uitvoering werd gehouden in de school aan de Kerkstoep en vanaf 1929, vanwege het grote aantal belangstellenden, in het zaaltje "De Vooruitgang" van de heer Kaïm of grotere zalen.

Zo'n uitvoering had een vast programma. Voor de pauze zang, in de pauze een verloting om de kosten te dekken en daarna een toneelstuk. Natuurlijk een blijspel en, zoals gebruikelijk, gespeeld door eigen leden. Excelsior had goede toneelspelers en -speelsters, terwijl de hilariteit toenam als, door gebrek aan voldoende dames, ook deze rollen door heren moesten worden gespeeld.

In 1977 werd voor het eerst in de geschiedenis door het koor uniforme kleding gedragen: de dames een lichtgroene blouse en zwarte lange rok, de heren een wit overhemd, donkergrijze das en een zwart costuum.

Jubilea

De viering van het 40-jarig bestaan werd op 19 januari 1952 gehouden in Hervormd Centrum Meerdervoort.

Met het bekende programma, zoals hierboven vermeld, voor maar liefst 640 toehoorders.

Bij het 45-jarig bestaan, in 1956, week men voor het eerst af van het vroeger zo succesvolle programma. Men had de medewerking ingeroepen van het bekende radio-ensemble "Vrij en blij" o.l.v. Wessel Dekker. De avond werd wederom gehouden in H.C.M.

Excelsior in 1936.

Achterste rij v.l.n.r.: Arie Bravenboer, Piet van 't Hof, Leen van Rijswijk, Piet Maaskant, Tuus Verspui, Wouter Zanen, Wim van Rijswijk, Jaap Kwikers, Pleun van der Waal, Middelste rij: Kees de Graaf, Huibertje Luiendijk, Arie Bras, Jan van der Meer, Adriana van der Leer, Anne Heijstek, Rika Kaim, Jans Bezemer, Lena de Geus, Sijgje van der Ven, Aagje van Rijswijk, Zijderveld (vriend van Jans Bezemer die verzocht werd het vaandel vast te houden), Voorste rij: Anna van Dam, Christien Pelikaan, Lien van der Waal, Anna Sintnicolaas, Cornelis de Wit, dirigent J.H.J. Haasbroek, zijn zoon, Riek visser en L. de Vlaming.

Het 50-jarig jubileum werd gevierd met een receptie in het verenigingsgebouw van speeltuin West, een feestavond in H.C.M. verzorgd door een variété-gezelschap en tot slot een avond voor de leden, wederom in het speeltuingebouw.

Het elfde lustrum werd ook gevierd in het gebouw van de Speeltuinvereniging West. Bij deze gelegenheid ontvingen de heren A. Bravenboer en W.A. van Rijswijk een Koninklijke onderscheiding vanwege hun 40-jarig lidmaatschap en hun grote verdienste voor de vereniging. Deze onderscheidingen werden uitgereikt door de burgemeester C. Slobbe.

Het 60-jarig bestaan werd luisterrijk gevierd met een eigen concours in de Vonkenberg. Niet minder dan 37 zangkoren (pl.m. 800 zangers en zangeressen) namen hieraan deel. Het geheel nam een zaterdag en een woensdagmiddag in beslag. Het was een groot succes.

Het 65-jarig bestaan werd sober gevierd. Een receptie in de wijkzaal van de Lindtsekerk en een gezellige avond voor de leden.

Toen het koor 70 jaar bestond, werd, samen met alle Zwijndrechtse zangkoren en de Harmonievereniging Zwijndrecht een concert gegeven in de Ichthuskerk. Hierbij verleende de soliste Lia Bijl haar medewerking.

De voorzitter, A. Bravenboer en de oud-voorzitter, W.A. van Rijswijk, werden gehuldigd. Beiden waren niet minder dan 55 jaar lid van de zang.

Bij het 75-jarig bestaan is een receptie gehouden die plaats vond in de wijkzaal van de Lindtsekerk, terwijl op de zondag daaraanvolgend in dezelfde kerk een herdenkingsdienst is gehouden.

1) Het vaandel is afgestaan aan het Museum op zolder, en is daar tentoongesteld.

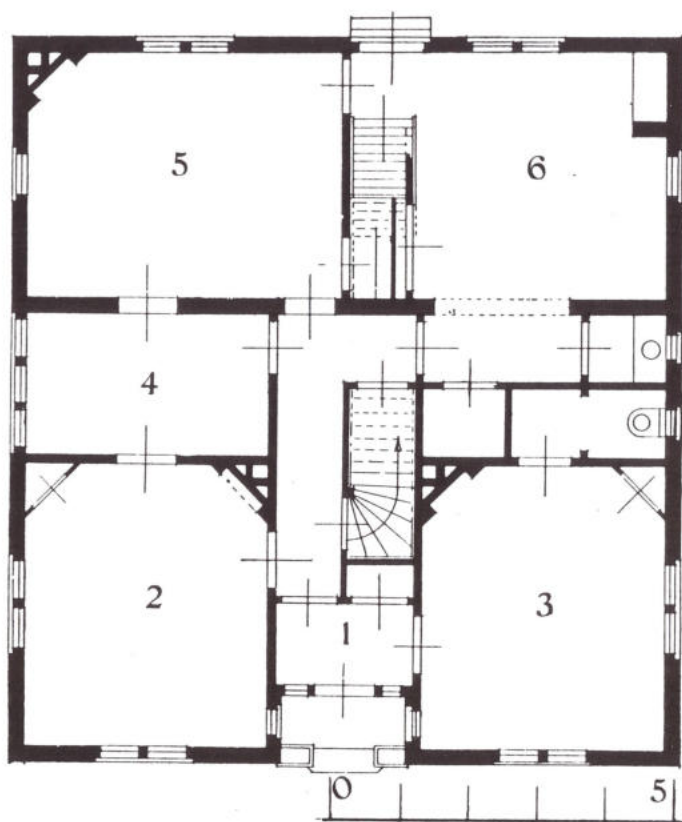
A. van der Linden

"De Idohof" een onder architectuur gebouwde tuinderswoning

Eén van de panden die de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht eind vorig jaar op haar monumentenlijst heeft geplaatst, is de "Idohof" aan de Vrouwgelenweg nummer 41/43. Het huis is karakteristiek voor het begin van deze eeuw en heeft het oorspronkelijke karakter goed bewaard. De uit rode bakstenen opgetrokken woning valt op door de zorgvuldige detaillering en het kundig materiaalgebruik. De schootankers in de vorm van het bouwjaar in de voorgevel vertellen, dat het huis in 1905 werd gebouwd. Opdrachtgever was de Haagse ondernemer Arij Volker, ambachtsheer van Waverveen en Botshol. In 1898 erfde hij o.a. verschillende landerijen in Hendrik-Ido-Ambacht. Voor één van zijn pachters, de tuinder Nico van der Ven, liet hij de toonaangevende Dordtse architect H.A. Reus een tuinderswoning ontwerpen. Het huis werd gebouwd op een kavel grond waar tot 1889 een eeuwenoude boerenhofstede stond.

De "Idohof" behoort tot vroege werken van H.A. Reus. Als jong architect vestigde hij zich in 1892 in Dordrecht. Hij heeft het ontwerp van tal van bouwwerken op zijn naam staan. Enkele voorbeelden daarvan zijn de Twentsche Bank aan het Scheffersplein, de villa Merwehoeve aan de Vrieseweg, veilinghuis Mak aan de Visstraat en de Remonstrantse Kerk aan de Cornelis de Wittstraat. Zij behoren tot de hoogtepunten van de jongere bouwkunst in Dordrecht. Buiten zijn woonplaats maakte Reus vooral naam door zijn restauraties. De torens van Woudrichem en Kruiningen zijn onder zijn leiding opgeknapt, evenals de Nederlandse Hervormde Kerk van Waalwijk. Hij legde meer dan 100 jaar geleden de grondslag voor het architectenbureau, dat nu bekend staat onder de naam Lugten Malschaert Architecten, aan de Buiten Walevest te Dordrecht. Zij restaureerden o.a. in 1986 de Pietermankerk in Heer Oudelands Ambacht te Zwijndrecht.

De weduwe van Arij Volker verkocht in 1922 de "Idohof" met bijna drie hectare grond aan Nico van der Ven. Om zijn zoon die bij hem in de tuinderij werkte te huisvesten, liet hij het in 1934 inwendig verbouwen, zodat er twee woningen ontstonden. Het sfeervolle ruime huis, met luiken voor de ramen en klimop tegen de gevel, was op zondagmiddag en

BEGANE GROND:

1. Ingang.
2. Voorkamer.
3. Zitkamer.
4. Slaapkamer.
5. Achterkamer.
6. Werkplaats.

in vakanties een geliefde bestemming voor familiebezoek. Men kwam graag bijeen in de serre aan de achterkant van het huis. Foto's in familie-albums getuigen hiervan.

Nico van der Ven was getrouwd met Cornelia Zijderveld. Haar broer dr. Arie Zijderveld, leraar in Amsterdam, kwam regelmatig met zijn echtgenote op bezoek in zijn geboorteplaats Hendrik-Ido-Ambacht. In de zomervakanties logeerden zij op de "Idohof". Zij hadden geen kinderen. Toen het teruglopen van de economie in de jaren dertig ook sterk voelbaar werd in de tuinbouw, viel het Nico van der Ven zwaar het huis aan te houden. Arie Zijderveld was zeer gesteld op zijn zuster en zwager. Hij wist wat het huis voor hen betekende en was er zelf ook aan gehecht geraakt. Eind 1937 heeft het huis, met een gedeelte van de tuinbouwgrond, van zijn zwager gekocht en vervolgens aan hem verhuurd. Nico van der Ven overleed twee jaar later. Zijn vrouw Cornelia is tot haar overlijden in 1955 in het huis blijven wonen. Hun zoons Bas en Nico hebben er tot 1987 gewoond en de tuinderij voortgezet.

Arie Zijderveld overleed in 1952. Zijn weduwe Albertine Geertruida Menalda, die thans bijna de leeftijd van 101 jaar heeft bereikt, had overeenkomstig de wens van haar man en zijn zuster het huis graag in eigendom van de familie Van der Ven gehouden. Vanwege het gebrek aan opvolgers voor de tuinderij en de kosten die het onderhoud van een dergelijk groot pand met zich meebrengt, kon dit niet verwezenlijkt worden. Toch is het huis, zij het op andere wijze, in de familie gebleven. Eind 1984 verkocht zij de "Idohof" aan haar achterneef, de tuinder Bram Zijderveld. De tuinbouwgrond heeft zij aan hem verpacht. Na het huis enige jaren verhuurd te hebben, besloot Bram Zijderveld het zelf te gaan bewonen. Vorig jaar heeft hij het in zijn oude luister hersteld, door er weer één geheel van te maken en het grondig op te knappen.

Ineke Spierdijk- van Dalen

Bronnen:

Gemeente-archief Dordrecht

Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht, buro bestuurszaken

Ministerie V.R.O.M., dienst kadaster Rotterdam

Jubileumboek Lugten Malschaert Architecten, Dordrecht

Het moderne landhuis in Nederland, J.H.W. Leliman e.a, 1917

met dank aan mevrouw Leentje Mels- van der Ven

Colofon

"Swindregt Were", een naam die naast "Swijndregt Were" al vroeg gebruikt wordt voor de Zwijndrechtse Waard, is het periodiek van het Historisch Genootschap Hendrik Ido Ambacht en de Historische Vereniging Zwijndrecht.

Het blad verschijnt twee tot drie keer per jaar en wordt gratis aan de leden toegezonden.

Redactie H.I.Ambacht:

mw.P.M.Kats-

van de Velden

C. Lagendijk

A. de Zeeuw

Redactie Zwijndrecht:

drs.C.R. van den Berg

mw.E.Dreesens-

van der Linden

A. van der Linden

K. Popijus

Redactie-adres voor H.I.Ambacht:

Weteringsingel 118B

3342 AL H.I.Ambacht tel. 01858-13965

Redactie-adres voor Zwijndrecht:

Prins Bernhardstraat 28,

3331 BR Zwijndrecht tel.078 - 194677

(tevens adres secretariaat Historische Vereniging Zwijndrecht).

Secretariaat Historisch Genootschap Hendrik Ido Ambacht:

Ir. H. van Vliet, Weteringsingel 38

3242 AJ H.I.Ambacht - telefoon 01858-12272

Postgiro 440728

Druk: Pro Patria Zwijndrecht

De verkoopprijs voor losse nummers: f 4,75

ISBN 09-73236-10-X

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de onder auteursnaam geplaatste artikelen.

